

Fagplan

Fordypning

Nærmiljø, læring og ledelse

2015/16

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR FØRSKOLELÆRERUTDANNING

Fagplan for nærmiljø, læring og ledelse – fordypning FLUIK

Navn	Nærmiljø, læring og ledelse – fordypning FLUIK
Engelsk navn	Community, learning and leadership
Studiepoeng	20 + 15 (bacheloroppgave)
Heltid / deltid	Deltid
Type studium	Valgbar fordypningsdel av bachelorgrad
Antall semester	2 semester
Startsemester	Høst 2015
Kostnader	
Opptak	Lokalt opptak
Faglig kontaktperson	Per Tore Granrusten
Gjelder for studentkull	FLUIK 2012 – 2016

Godkjenning av fagplanen

Vedtatt av DMMH's styre

Sist revidert

Revidert 01.06.2015 av Per Tore Granrusten.

Kort om studiet

Barnehagefeltet er inne i en periode med raske og store forandringer. Blant disse endringene er krav som stilles gjennom lovverk og andre offentlige dokumenter, innføring av nye styringsinstrumenter og utvikling av nye lederroller. Det har også utviklet seg store lokale variasjoner i hvordan barnehagene organiseres og hvordan de samhandler med skolen og andre aktører i nærmiljøet. Et mål med denne fordypningsenheten er å forberede studentene på å møte disse utfordringene med økt kompetanse om barnehagen som arena for lek og læring i en samfunnsmessig kontekst. Like viktig er det med kunnskap og kompetanse om barnehagen som en lærende organisasjon.

Fordypningsenheten Nærmiljø, læring og ledelse tar sikte på å gi studentene en helhetlig forståelse av barnehagen som læringsarena, og hvordan endrings- og læringsprosesser kan ledes og utvikles i samspill med nærmiljøet.

Fordypningsenheten har hentet sitt innhold fra fagene samfunnsfag, norsk og matematikk, der samfunnsfag utgjør 17,5 studiepoeng, norsk 8,75 studiepoeng og matematikk 8,75 studiepoeng. 10 av studiepoengene går til arbeidet med en

bacheloroppgave, som sammen med 5 studiepoeng fra pedagogikk utgjør 15 studiepoeng totalt.

Målgruppe

Studenter på bachelor-barnehagelærerutdanning, IKT-støttet, deltid over fire år.

Yrkesmuligheter

Barnehagelærer

Læringsutbytte

Læringsutbytte etter gjennomført studium på fordypningsenheten. Studenten:

- har kunnskap om og ferdigheter i å analysere arbeidet i barnehagen i et samfunns- og nærmiljøperspektiv
- har kunnskap om hvordan barnehagen kan gi barna grunnlag for livslang læring i norsk og matematikk
- kan lede prosesser i barnehagen som en lærende organisasjon
- kan anvende faglig kunnskap til pedagogisk arbeid knyttet til planlegging, gjennomføring, dokumentering og vurdering av utviklings- og fornyingsarbeid i barnehagen
- kan fremstille erfaringer fra barnehagen i form av fagtekster
- kan anvende faglig kunnskap til å skape et kreativt og utviklende læringsmiljø for alle barn
- har kunnskap om ledende styringsdokumenter og innsikt i nyere faglig forskning på fordypningsfagenes områder
- kan se barns utvikling fram mot skolestart i et helhetlig perspektiv
- har kjennskap til allmennvitenskapelige normer, grunnleggende vitenskapsteori og forskningsmetodikk
- har evne til å undersøke en problemstilling med relevant metode

Innhold

Studiet er delt inn i tre hovedemner som igjen er delt inn flere delemner. De tre hovedemnene er:

- Utfyllende teoretisk forståelse i fagene
- Voksenrollen og kommunikasjon
- Organisasjon, ledelse og utviklingsarbeid

Utfyllende teoretisk forståelse i fagene

- Ledende styringsdokumenter og nyere faglig forskning
- Økt teoretisk forståelse i samfunnsfag, matematikk og norsk
- Barnehagebarns matematiske kompetanse, digital kompetanse
- Nærmiljø og stedbasert læring

Voksenrollen og kommunikasjon

- Den voksne i møte med barn
- Faglige samtaler med barn – barns medvirkning

- Sakprosaskrivning i barnehagelærerprofesjonen
- Kommunikasjon og retorikk i barnehagelærerprofesjonen
- Barns interesser i samfunnsplanleggingen
- Møteledelse og møtedokumenter
- Presentasjonsteknikk

Organisasjon, administrasjon, ledelse og utvikling.

- Aktuelle lover og bestemmelser for barnehagene
- Offentlig barnehageforvaltning
- Barnehagen som organisasjon
- Lederrollene i barnehagen
- Ledelse av endringsprosesser
- Samarbeid - konflikt
- Utviklingsarbeid som metode for forandring
- Norskfaglig og matematikkfaglig utviklingsarbeid
- Samarbeid mellom profesjoner, fag og etater på oppvekstfeltet

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen på fordypningsenheten vil gå over 2 semestre. Studiet organiseres i form av samlinger på høyskolen, samt nettbasert kommunikasjon og oppgaver og selvstudier mellom samlingene, individuelt eller i gruppe.

I tillegg til forelesninger, vil gruppediskusjoner, øvelser, arbeid med case og selvstendig innsamling av informasjon være viktige arbeidsmåter i fordypningsenheten. Veiledning vil bli gitt ved noen oppgaver, samt under praksis. Innhenting av oppdatert informasjon fra Internett er også en aktuell arbeidsmåte. Studentene må tilegne seg store deler av teorien gjennom selvstudium.

Studentene får anledning til å dra på en studietur. Studieturen skal gå til et område der studentene kan møte og oppleve barnehager og/eller andre institusjoner som arbeider med ulike former for utviklings- og endringsarbeid. Utgifter til studieturen dekkes av studentene.

I studiet inngår 2 ukers veiledet praksis knyttet til fordypningsenheten. Det utarbeides egne praksispapirer for denne perioden.

Studentene skal gjennomføre et større tverrfaglig praksisrelatert prosjektarbeid som skal dokumenteres gjennom en individuell *bacheloroppgave*. Arbeidet med bacheloroppgaven utgjør 15 studiepoeng, og skal ha faglig innhold både fra fordypningsenheten og fra pedagogikk. Tema for prosjektet skal relateres til emne(r) nevnt i fagplanen, og kan ha hovedforankring i et av de tre fordypningsfagene. Både tema og opplegg for oppgaven skal godkjennes av oppnevnte veiledere, hhv én faglærer fra fordypningsenheten og én fra pedagogikk. Det gis separat karakter for bacheloroppgaven. (Se Retningslinjer for bacheloroppgave i grunnutdanninga ved DMMH.)

Hovedemne 1

Emnekode	NÆRLL411
Navn hovedemne	Nærmiljø, læring og ledelse – fordypning FLUIK
Engelsk navn	Community, learning and leadership
Studiepoeng	20 stp
Undervisningsperiode	Høst 2015 – vår 2016
Emneansvarlig	Per Tore Granrusten

Arbeidskrav

En tverrfaglig oppgave i gruppe, som "miniprojekt". Dette skal ta utgangspunkt i ett eller flere emner fra fagplanen, og skal knyttes til minst to av fordypningsfagene. Det gis veiledning ved arbeidet med dette prosjektet.

Eksamen

Det gis separate karakterer på vitnemålet på grunnlag av:

- en 3 dagers individuell skriftlig hjemmeeksamen (15 studiepoeng)
- bacheloroppgave (15 studiepoeng)

Ekstern sensor sammen med studiets faglærere ved Dronning Mauds Minne, Høgskole for barnehagelærerutdanning, foretar vurderingen av eksamensprøven. Studiets faglærere og lærere fra pedagogikk vurderer bacheloroppgaven.

Emnekode	NÆRLL411
Navn delemne	Nærmiljø, læring og ledelse – fordypning FLUIK
Studiepoeng	20 stp
Prosentandel av karakter	100 %
Undervisningsperiode	Høst 2015 – vår 2016
Eksamensform	Skriftlig individuell hjemmeeksamen
Varighet eksamen	3 dager
Sensur	Ekstern og intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Hovedemne 2 Bacheloroppgave

Emnekode	BAC-IK01
Navn hovedemne	Bacheloroppgave
Engelsk navn	
Studiepoeng	15 stp
Undervisningsperiode	Høst 2015 – vår 2016
Emneansvarlig	Per Tore Granrusten

Bacheloroppgaven består av 10 studiepoeng fra fordypningen og 5 studiepoeng fra pedagogikk.

Arbeidskrav

Godkjent muntlig presentasjon av bacheloroppgaven.

Eksamen

Emnekode	BAC-IK01
Navn hovedemne	Bacheloroppgave
Studiepoeng	15 stp (5 stp fra pedagogikk)
Prosentandel av karakter	100 %
Undervisningsperiode	Høst 2015 – vår 2016
Eksamensform	Skriftlig individuell prosjektoppgave
Varighet eksamen	
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Pensum

*I felles kompendium.

Samfunnsfag

*Børhaug, K. og Lotsberg, D.Ø. (2010): Barnehageledelse i endring. *Nordisk Barnehageforskning* vol 3 NR 3, 2010, side 79 – 94. Oslo: Høgskolen i Oslo (15 s).

Børhaug, K. og Moen, K. H. (2014): *Politisk-administrative rammer for barnehageledelse*. Oslo: Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-02140-9. (231 s).

*Granrusten, P.T. og Moen, K.H. (2009): Mindre tid til barna? Om pedagogiske lederes tidsbruk etter kommunal omorganisering. I Mørreaunet, S., Glaser, V., Lillemyr, O. F. og

Moen, K.H. (red.): *Inspirasjon og kvalitet i praksis – med hjerte for barnehagefeltet*. Oslo: Pedagogisk Forum, ISBN 978-82-7391-154-4. Side 123 – 137 (15 s).

*Granrusten, P.T. og Moen, K.H. (2011): Nye lederroller i et utvalg kommunale barnehager med fokus på enhets- og fagledere. I Løkensgard Hoel, T., Guldal, T.M., Dons, C., Sagberg, S., Solhaug, T., og Wæge, K. (red.): *FoU i Praksis 2010. Rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i lærerutdanning*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag ISBN 978-82-519-2730-7. Side 133 – 143 (11 s).

*Helgøy, I., Homme, A. og Ludvigsen, K. (2010): Mot nye arbeidsdelingsmønstre og autoritetsrelasjoner i barnehagen? *Tidsskrift for velferdsforskning*, vol 13, No. 1, 2010, side 43-57. Bergen: Fagbokforlaget (13 s).

Irgens, E. J. (2007): *Profesjon og organisasjon*. Bergen: Fagbokforlaget, ISBN 978-82-450-0528-8. Del 2 og 3 (130 s).

Jacobsen, D. I og Torsvik, J. (2013): *Hvordan organisasjoner fungerer. Innføring i organisasjon og ledelse*. Bergen: Fagbokforlaget, ISBN 978-82-450-1445-7. Kap. 2-5, 11-12 (226 s).

Johannessen, A., Tuft, P. A. og Christoffersen, L. (2010): *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* Oslo: Abstrakt Forlag. ISBN 978-82-7935-298-3. Kap 2-3, 5-9, 16-17 og 27 (148 s).

*Moen, K.H. og Granrusten, P.T. (2011): Demokrati – et mangesidig begrep til inspirasjon og utfordring. I Glaser, V., Moen, K.H., Mørreaunet, S og Søbstad, F. (red.): *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN 978-82-15-01784-6. Kap. 7 (10 s).

*Odegard, N. og Rossholt, N. (2008): Barna i byen – former i Brevik. Nærmiljø og samfunn. I Moser, T. og Pettersvold, M. (red.): *En verden av muligheter - fagområdene i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN 978-82-15-01273-5. Kap 7 (16 s).

Skogen, E. (red) (2013): *Å være leder i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. ISBN 978-82-450-1401-1. Del 3 (74 s).

*Øgård, M. (2005): New Public Management – fornyelse eller fortapelse av den kommunale egenart? I Baldersheim, H. og Rose, L.E. (red.): *Det kommunale laboratorium. Teoretiske perspektiv på lokalpolitikk og organisering*. Bergen: Fagbokforlaget, ISBN 82-450-0192-9. Kap. 2 (24 s).

Utdelte aktuelle fagartikler (ca 100 s)

Norsk

*Fast, C. (2008): *Literacy – i familj, förskola och skola*. Studentlitteratur. Kap. 4 (15 s).

Gjems, L. og Løkken, G. (red) (2011): *Barns læring om språk gjennom språk. Samtaler i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (230 s).

*Hopperstad, M. og Semundseth, M. (2010): "Femåringers tekster i et multimodalt perspektiv". I Smidt, J., red. (2010): *Skriving i alle fag – innsyn og utspill*. Trondheim: Tapir (25 s).

*Johnston, R.R. "The Literature Continuum and Deep Literacy". I Winch, G. et.al. (red) (2010) *Literacy. Reading, Writing and Children's Literature*. South Melbourne: Oxford University Press, Pages 488-503 (15 s).

Krogstad, A., Hansen, G., Høyland, K., Moser, T., (red.) (2012): *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 13 (115 s).

*Løvlie, L. (2007): The pedagogy of place. I *Nordisk pedagogikk 2007*: Vol. 27 (1), s.32-37 (5 s).

*Maagerø, E. (2013): "Pulverheksa og Grønnskollingen. Literacy i barnehagen". I Skjelbred, D. og Veum, A. (2013): *Literacy i læringskontekster*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 80-97 (17 s).

Solli, A. (red) (2009): *Den skrivende førskolelærer. Om profesjonalitet og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 2, 5 og 8 (55 s).

Matematikk

Nakken, A. H. og Thiel, O. (2014): *Matematikkens kjerne*. Fagbokforlaget. Bergen. (329 s.)

Holm, M. (2012). *Opplæring i matematikk*. Cappelen Damm AS. Oslo. (139 s.)

Utfyllende litteratur

Aktuelle lover på www.lovdatab.no

Olsen, L. O: *Juss i barnehagen* (2011), 3. utg. Kristiansand: Høgskoleforlaget

Skogen, E, Slåtten M. V og Tellefsen, M.: (2008): *Rett skal være rett. Juridiske og pedagogiske utfordringer i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget